

## Streszczenie aneksu teoretycznego

**Tytuł: Kaszub Reportaż czy Dokument**

**Krzysztof Gawrysiak**

Jerzy Walkusz to Kaszub. Mieszka w Hopowie. On z tradycji uczynił istotę swojego życia. Dom jest odnowiony z kaszubska: skrywa opowieść o zwyczajach, języku i zachowaniach.

Już na etapie pomysłu, potem dokumentacji z czasem realizacji doszedłem do przekonania, że pokazanie tego typu bohatera w pełniejszy sposób jest możliwe przy zastosowaniu środków, często bliskich reportażowi, chropowatych i pozornie niedokończonych, pośpiesznych i paradoksalnie leniwych, prostych i tym samym zrozumiałych dla odbiorcy, z których urodzi się przekonująca tkanka dokumentu filmowego.

Mój bohater jest człowiekiem starszym, oddala się, ale jego wartość kulturowa i pokoleniowa, w zatrzymaniu czasu i historii regionu domagają się utrwalenia.

W trakcie realizacji nie do końca wierzyłem, że pan JW podola... dopiero w trakcie montażu zaakceptowałem jego swoistą nieporadność i tradycjonalizm.

Również zaaprobowałem formę, której się bałem, reportaż psychologiczny, albo historyczny, albo family... chociaż nie, nie ma takiego tworząc go intuicyjnie, zacząłem go lubić i wierzyć, że jego niedoskonałość, skromność wypowiedzi i swoista ułomność zainteresują odbiorcę innym, mocnym spojrzeniem na polskość, Kaszubami...

Film dokumentalny to opowiadanie, należy przyjąć, że prawdziwe, z życia wzięte...ale są pytania, na które musi być udzielona odpowiedź... o kim opowiadamy

i po co? Na pytania: co? kto? gdzie? kiedy? dlaczego? widz musi otrzymać odpowiedź, musi być poinformowany, inaczej jest zagubiony a historia nieklarowna.

Zaufałem formie reportażu z nadzieją, że stanie się dokumentem szerszym. Kamera staje się niemym obserwatorem, bohater traktuje ją jako gościa, który zapytał:

*Co słychać u pana w Hopowie?*

Pan Jerzy Walkusz odpowiada... dyscyplinuje swój umysł i chce opowiedzieć swoją historię. Mówi gładko, jak do kogoś kto go zrozumie, jego słowa, tembr głosu, postawa, ruch. On jest tu „cały” na swojej ziemi... kamera go nie peszy.

Owe technologiczne i żargonowe „sto procent” wypowiedzi, to jeden ze środków używanych często w reportażu i dokumencie. Przypomnijmy, że reportaż jako podstawowy gatunek telewizyjny, ale też radiowy, prasowy, fotograficzny - natychmiast po swoim zaistnieniu staje się dokumentem. Reportaż posługuje się złudnym czasem teraźniejszym, który tak naprawdę nie istnieje, wszystko jest czasem przeszłym. My jedynie umawiamy się na chwile, które trwają... ale zawsze mijają i są dokumentem, bywają „archiwaliami”.

20.03.2019r.

Włodzisław Gawryś

## Description of the film

Title: Kaszub

Production: Krzysztof Gawrysiak

Shooting: Jacek Bławut, Krzysztof Gawrysiak, Grzegorz Dudzik, Piotr Grabowski, Agnieszka Bielska, Alicja Rucińska, Grzegorz Młynarski

Editing: Magda Budzyń

Sound: Sławomir Walczyk

Colour correction: Edyta Sęk-Koniarska

Jerzy and Krystyna are married Kashubians. They live in Hopowo which is one of the oldest Kashubian towns. Old buildings and customs can be seen here and there, but all of this is suppressed by modernity.

However, no changes can be seen when it comes to Jerzy and Krystyna. Cultivation of culture is the essence of their life. The house renovated in the Kashubian style conceals the story of customs, language and behaviours. The Kashubians tell about their life, attachment to their land, about everything what is most important for them.

The short document shows that beauty in people can be found in their naturalness, embedded somewhere in provincial towns.

By depicting a piece of Mr. Jerzy Walkusz's life, the film draws attention to the world existing alongside – the passing, difficult, incomprehensible and historically remote one, which even speaks in a different language.

The film reveals particular layers of Jerzy Walkusz's life through conversation and... singing which at a certain point goes beyond ordinary everyday reality and reveals mystical connections with music, the integrity with the Kashubian culture. This becomes particularly evident when he sings, gesticulates and conducts.

The film depicts the tradition, still existing in the Kashubia region. It introduces the atmosphere of communing with nature, breathing a different rhythm of life, the life unknown to city slickers from agglomerations.

An important part of the film is regional, unique Kashubian music and chants. We see Kashubians eagerly singing and thereby, promoting regional culture.

For the protagonists, creation is the meaning of life. All of this form the cultural entirety of the Kashubians: instruments, music, family and the Kashubian community. By creating ordinary things, workshop, house, garden..., Jerzy Walkusz makes great things: the history.

All of this happens thanks to the fact that Jerzy Walkusz can listen to and comprehend the surrounding world - his own one and somewhat foreign.

20.03.2019 ✓

Wysztof Gwizdaliński